



université
de BORDEAUX



GOETHE
UNIVERSITÄT
FRANKFURT AM MAIN

مجموعه مقالات دومین سمینار بین‌المللی زبان‌های ایرانی (ایرانی میانه)

دانشگاه شهید باهنر کرمان
پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران
۲۳ و ۲۴ مهر ۱۳۹۶

به کوشش:

دکتر عباس آذرانداز - دکتر معصومه باقری



تهران ۱۳۹۸



ناشر ایران شناسی و خاورشناسی

مرکز پخش: تهران. بالاتراز میدان ولیعصر. کوچه فرخی پلاک ۴۱ واحد ۷.

Www.avayekhavar.ir

info@avayekhavar.ir

Mobile: (+98) 930 554 0308

Tel: (+98) 21 888 956 21

مجموعه مقالات اولین سمینار ملی زبان های ایرانی (ایرانی میانه)

به کوشش: دکتر عباس آذرا، از و دکتر معصومه باقری

ناشر: آوای خاور

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: نخست

سال نشر: ۱۳۹۸

چاپ: لوح

قیمت: ۴۰۰۰۰۰ ریال

ISBN :978-600-9923-49-6

حق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات آوای خاور است. هرگونه نسخه برداری اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری بدون مجوز کتبی ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است



سرشناسه : سمینار بین‌المللی زبان‌های ایرانی (دومین : ۱۳۹۶ : کرمان)

عنوان و نام پدیدآور : مجموعه مقالات دومین سمینار بین‌المللی زبان‌های ایرانی (ایرانی میانه) / به کوشش عباس

آذرانداز و معصومه باقری؛ [به سفارش] دانشگاه شهید باهنر کرمان، پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران؛ [برای] ISC [پایگاه استنادی علوم جهان اسلام]؛ ؛ برگزار کنندگان گروه پژوهشی فرهنگ و زبان‌های باستانی پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران، با همکاری دانشگاه گوته فرانکفورت.

مشخصات نشر : تهران: آوای خاور، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری : ۳۰۴ ص.

شاب : 978-600-992349-6

رعییت - فهرست نویسی : فیپا

نوع : زبان‌های ایرانی میانه -- ایران -- کنگره‌ها

موضوع : Iranian languages, Middle -- Iran -- Congresses

موضوع : زبان‌های ایرانی -- کنگره‌ها

موضوع : Iranian languages -- Congresses

موضوع : زبان‌های ایرانی -- ایران -- کنگره‌ها

موضوع : Linguistics -- Iran -- Congresses

شناسه افزوده : آذرانداز، عباس - ۱۳۴۳ - گردآورنده

شناسه افزوده : Azaranu, Abbas

شناسه افزوده : باقری، معصومه، ۱۳۹۳ - گردآورنده

شناسه افزوده : Bagheri, Masoumeh

شناسه افزوده : دانشگاه شهید باهنر کرمان - فرهنگ اسلام و ایران

شناسه افزوده : پایگاه استنادی علوم جهان اسلام

شناسه افزوده : Islamic World Science Citation Center

شناسه افزوده : دانشگاه شهید باهنر کرمان، پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران، پژوهشی فرهنگ و زبان‌های باستانی

شناسه افزوده : دانشگاه گوته فرانکفورت

شناسه افزوده : Goethe Universität Frankfurt am Main

رده بندی کنگره : PIR ۱۶۹۵

رده بندی دیویی : ۰۱۰۴۴

شماره کتابشناسی ملی : ۶۰۹۳۶۸۲

فهرست

زمینه زرتشتی سرودهای مانوی نریسف یزد/ عباس آذرانداز، معصومه باقری	۱
جلوه‌های نمایشی ماجرای زریر/ یدالله آقاعباسی	۱۹
هندوگر، هدگر از بندهش تا به گرشاسب نامه/ داریوش آریانا	۳۹
بررسی دستنویس زر/تشت نامه کتابخانه بریتانیا/ شیما جعفری	۳۵
برخی ابعاد مطالعه سنت زردشتی در ایران پس از اسلام/ حمیدرضا صالحی	۵۱
زبان همدلی / محمدرضا صرفی	۸۷
رده‌شناسی زبان‌های ایرانی: دیدگاه‌های سنتی، دست آوردهای نوین / سالار به‌نخلی	۱۰۷
کتابی که به نام «دساتیر» در دست داریم / فرزانه گشتاسب	۱۲۵
نقش فاعلی شاه گشتاسب در متن «یادگار زریران» / موسی محمودزهی	۱۴۷
پیشنهادی در باره تصحیح و قرائت دو واژه از کارنامه اردشیر بابکان / چنگیز مولایی	۱۶۳
آیین پاسداشت وفاداری، بنیان‌گذار پژوهشکده فرهنگ.../ محمدرضا صرفی	۱۷۵
English Abstracts.....	1

سخن آغازین

زبان، علی رغم تظاهرات بیرونی خود که گاه به صورت زبان‌های طبیعی بشری، از قبیل زبان فارسی، انگلیسی، عربی، فرانسه و... و گاه در قالب زبان‌های مصنوع و ساختگی، مانند زبان ریاضی، کامپیوتر، زبان علائم، کدها، سمبل‌ها، اشارات و ... آشکار می‌شود، و از این حیث جلوه‌های زبان بی شمار است و بسته به نیاز انسان زبان‌های مختلف زاده می‌شوند، تحول پذیرند و می‌میرند، بُعد دیگری نیز دارد که از آن می‌توان به عنوان جنبه فطری زبان، یا شاکله زبان یاد کرد. این جنبه از زبان، بر خلاف تظاهر بیرونی آن، بین همه انسان‌ها و بین همه جلوه‌های طبیعی و ساختگی زبان، مشترک است و یک از جهانی‌های بشری به حساب می‌آید. همه تفهیم و تفاهت‌هایی که بین آحاد بشر به وجود می‌آید، در پرتو این جلوه از زبان است. اگر بر این بُعد از زبان خدش وارد شود یا خللی در آن به وجود آید، امکان ندارد که حتی دو هم‌زبان بتوانند سخن هم بگویند و با یکدیگر به اشتراک در فکر و نظر برسند. در واقع تمام تظاهرات بیرونی زبان، بر همین شاکله زبانی و بُعد فطری آن است. بُعد فطری و شاکله زبانی اقتضا می‌کند که کاملاً آغاز بیانه و انتهایی داشته باشد و به هنگام مکالمه و گفتگو حال مخاطب، میزان دانش او و مدار نیز به تفصیل یا اجمال رعایت شود. لینت و نرم گویی که خود بیانگر مدارا و نرم خویی است، مراد به همین جنبه از زبان است. انگشت نهادن بر این جنبه از زبان و سخن بیرونی را بر مبنای آن عمل کردن، سبب می‌شود مخاطبان سخن گوینده را بپذیرند و در برابر آن مجادله و بحث نکنند. از نمونه‌های عالی کاربرد این نوع زبان می‌توان به زبان کتاب‌های آسمانی و زبان هنر اشاره کرد. بر مبنای حقیقی با احاطه غریزی بر این جنبه از زبان، گفتارهای خود را به گونه‌ای سامان می‌دهند که به محض آن که در معرض نگاه و شنیدن مخاطب قرار می‌گیرند، بدون هیچ مقاومتی درک می‌شوند. از این نظر تفاوتی بین موسیقی، شعر، نقاشی، خط، مجسمه سازی و... نیست. کشف ویژگی‌های زبان فطری و شاکله زبانی یکی از نیازهای اساسی بشر است.

امیدواریم که دومین همایش بین‌المللی زبان‌های ایرانی میانه، ضمن پرداختن به جنبه‌های گوناگون تخصصی، زمینه پرداختن به ابعاد فطری و جهانی زبان را نیز برای پژوهشگران فراهم نماید و به تدریج شاکله زبانی را پر رنگ نماید و نقش آن را در تعاملات بشری روشن سازد.

دکتر محمدرضا صرفی

رئیس پژوهشکده فرهنگ اسلام و ایران